

BEOS-1607/25

Warszawa, 15 września 2025 r.

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. SP5-III. 020.234.11.2025

Data wpływu 15.09.2025

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia w sprawie oceny skutków regulacji senackiego projektu ustawy
o zmianie ustawy o rzecznikach patentowych
(druk sejmowy nr 1649)**

Na podstawie art. 34 ust. 9b uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2022 r. poz. 990, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

I. Problem, który zamierza rozwiązać Wnioskodawca

Zgodnie z uzasadnieniem projektu i Oceną Skutków Regulacji (OSR) proponowana ustawa służy rozwiązaniu problemu dotyczącego braku możliwości korzystania przez rzeczników patentowych z portalu informacyjnego (w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków pełnomocnika procesowego).

Na podstawie art. 53e § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych¹ portal informacyjny jest systemem teleinformatycznym służącym do doręczania pism sądowych m.in. rzecznikom patentowym. Za pośrednictwem portalu informacyjnego można też informować strony i ich pełnomocników o czynnościach podejmowanych w sprawie. Wnioskodawca, przywołując stanowisko Polskiej Izby Rzeczników Patentowych, wskazał, że portal informacyjny nie jest odpowiednio przygotowany jeśli chodzi o możliwość założenia konta przez rzeczników patentowych. W konsekwencji nie mają oni możliwości wykorzystania tego narzędzia. Zgodnie bowiem z § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 marca 2024 r. w sprawie portalu informacyjnego² konto dla osoby fizycznej w portalu informacyjnym zakłada się po złożeniu przez nią wniosku zawierającego m.in. numer PESEL. Jak wskazał Wnioskodawca, w trakcie próby rejestracji przez rzecznika patentowego w portalu informacyjnym, przy wprowadzeniu numeru PESEL i numeru wpisu na listę rzeczników patentowych, pojawia się komunikat o nieodnalezieniu danych pełnomocnika o wskazanym numerze PESEL. Przyczyną braku możliwości założenia takiego konta jest fakt, że dane rzeczników patentowych pobierane przez portal informacyjny

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 334, ze zm.

² Dz. U. poz. 366.

pochodzą z listy rzeczników patentowych prowadzonej przez Urząd Patentowy na podstawie art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych³ (dalej: u.r.p.). Wymieniony wyżej przepis określa katalog danych, które są zawarte w ramach listy rzeczników patentowych. W obowiązującym stanie prawnym katalog ten nie obejmuje numeru PESEL rzecznika patentowego. Nowelizacja przewiduje dodanie numeru PESEL do bazy danych w ramach listy rzeczników patentowych. W ocenie Wnioskodawcy umożliwi to rzecznikom patentowym założenie konta w ramach portalu informacyjnego, a tym samym wykorzystanie tego narzędzia do wykonywanych obowiązków zawodowych.

Ponadto, dodanie numeru PESEL rzeczników patentowych i aplikantów do bazy danych gromadzonych w systemie teleinformatycznym na podstawie art. 25 ust. 1 u.r.p. ma w ocenie Wnioskodawcy służyć ujednoliceniu zakresu danych służących identyfikacji osób wykonujących zawód rzecznika patentowego wymaganych w ramach wszystkich baz dotyczących tego zawodu.

II. Rozwiązanie rekomendowane przez Wnioskodawcę

Projekt przewiduje nowelizację u.r.p. (art. 1 projektu). Proponowana ustawa przewiduje, że prowadzona w systemie teleinformatycznym lista rzeczników patentowych, oprócz dotychczasowych danych (takich jak np. imię i nazwisko, data i miejsce urodzenia, wykształcenie), będzie zawierała również numer PESEL rzecznika patentowego (dodawany pkt 2a w art. 18 ust. 2 u.r.p.).

Projekt zakłada również, że prowadzona przez Urząd Patentowy w systemie teleinformatycznym lista rzeczników patentowych i aplikantów będzie zawierała dane takie jak numer PESEL rzecznika patentowego i aplikanta (zmieniany art. 25a ust. 1 u.r.p.).

Nowelizacja nakłada na rzeczników patentowych i aplikantów obowiązek pisemnego poinformowania Prezesa Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: Prezes) o posiadanym numerze PESEL w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie tego aktu. Prezes powinien uzupełnić dane w systemach teleinformatycznych niezwłocznie po uzyskaniu informacji na temat numeru PESEL (art. 2 projektu).

Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

III. Inne rozwiązania rozważane przez Wnioskodawcę

Wnioskodawca nie przedstawił informacji w zakresie analizy alternatywnych rozwiązań.

³ Dz. U. z 2024 r. poz. 749.

IV. Rozwiązania przyjmowane w innych państwach, w szczególności państwach członkowskich OECD/UE

Ze względu na charakter projektowanej zmiany, wynikającej z uwarunkowań o charakterze wewnętrzkrajowym, nie ma konieczności dokonania analizy porównawczej uwzględniającej rozwiązania stosowane w innych państwach.

W ankietach przesłanych w ramach konsultacji społecznych dotyczących analizowanego projektu ustawy nie odniesiono się do rozwiązań przyjmowanych w innych państwach, w szczególności państwach członkowskich OECD/UE.

V. Skutki prawne projektowanej ustawy

1.

Skutkiem prawnym wejścia w życie projektowanej ustawy będzie uzupełnienie (rozszerzenie) zakresu danych dotyczących rzeczników patentowych i aplikantów rzecznikowskich, gromadzonych w systemie teleinformatycznym prowadzonym przez Urząd Patentowy, o numer PESEL. W związku z tym projekt przewiduje w art. 1 zmianę art. 18 ust. 2 i art. 25a ust. 1 u.r.p, które zawierają wykaz danych rzeczników patentowych i aplikantów umieszczanych w systemie teleinformatycznym. W art. 2 projektu zawarto przepisy dostosowujące, określające terminy do poinformowania Prezesa przez rzeczników patentowych i aplikantów o posiadanym numerze PESEL oraz termin na uzupełnienie przez Prezesa danych w systemach teleinformatycznych. Artykuł 3 projektu zawiera przepis końcowy (przepis o wejściu w życie ustawy).

Skutkiem faktycznym (lecz mającym konsekwencje prawne) uzupełnienia zakresu danych dotyczących rzeczników patentowych i aplikantów o numer PESEL będzie umożliwienie zakładania rzecznikom patentowym kont w portalu informacyjnym i dokonywanie za pośrednictwem wskazanego systemu teleinformatycznego doręczeń pism sądowych do rzeczników patentowych.

Projekt przewiduje tym samym rozszerzenie zakresu danych osobowych gromadzonych w systemie teleinformatycznym prowadzonym przez Urząd Patentowy o daną w postaci numeru PESEL. W tym kontekście należy wskazać, że numer PESEL, choć jest daną osobową „zwykłą” (nie jest daną osobową szczególnej kategorii), to jest daną szczególnego rodzaju, zawiera bowiem informacje identyfikujące osobę fizyczną (należy do krajowego numeru identyfikacyjnego). Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych wielokrotnie wypowiadał się na temat znaczenia numeru PESEL z punktu widzenia identyfikacji osób fizycznych i potrzeby jego szczególnej ochrony⁴. Brak stosowania odpowiednich zabezpieczeń może zwiększyć ryzyko naruszenia praw osób, których dane dotyczą, a w konsekwencji stanowić naruszenie przepisów rozporządzenia o ochronie danych osobowych⁵.

⁴ <https://uodo.gov.pl/pl/138/2911> [wszystkie źródła internetowe cytowane w niniejszej opinii zostały sprawdzone 14 IX 2025 r.].

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), Dz. Urz. UE L 119 z 4.05.2016, s. 1.

Projekt był przedmiotem analiz Biura Ekspertyz i Oceny Skutków Regulacji Kancelarii Sejmu dotyczących zgodności z prawem Unii Europejskiej⁶. Projekt był także przedmiotem analizy BEOS w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu⁷.

2.

Proponowane rozwiązania, dotyczące gromadzenia i przetwarzania danych osobowych (numer PESEL), stanowią formę ingerencji w prawo do ochrony życia prywatnego, w rozumieniu art. 8 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (EKPC). Rozwiązania te nie budzą zastrzeżeń co ich zgodności z EKPC.

VI. Skutki społeczne projektowanej ustawy

A. Podmioty, na które wpływa projekt:

1. Prezes Urzędu Patentowego;
2. Prezes Polskiej Izby Rzeczników Patentowych;
3. Rzecznicy patentowi i aplikanci rzecznikowscy: odpowiednio 981 rzeczników (w tym 14 zawieszonych)⁸ oraz 141 aplikantów⁹.

Prezes Urzędu Patentowego i prezes Polskiej Izby Rzeczników Patentowych będą zobowiązani do zwiększenia zakresu gromadzonych danych o numer PESEL.

Wpływ opiniowanego projektu na rzeczników i aplikantów będzie dotyczył powstania obowiązku uzupełnienia zgłoszonych danych o numer PESEL (a w przyszłości zgłaszania numeru PESEL wraz z pozostałymi danymi).

B. Wpływ na społeczeństwo

W obecnym stanie prawnym rzecznicy patentowi i aplikanci rzecznikowscy nie mają możliwości korzystania z portalu informacyjnego sądów powszechnych w taki sposób, jak inni zawodowi pełnomocnicy. Jest to łatwa do identyfikacji luka, która utrudnia przedstawicielom tego zawodu pełniejsze stosowanie narzędzi cyfrowych, co w konsekwencji utrudnia prowadzenie działalności zawodowej.

Jak zaznaczono w uzasadnieniu projektu opiniowana zmiana odpowiada postulatowi zgłaszanemu przez Polską Izbę Rzeczników Patentowych¹⁰. Kontekst społeczny także wskazuje na to, że proponowana regulacja może przyczynić się do zmian sposobu wykonywania pracy w tym zawodzie. Uwzględniając wysokie

⁶ *Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o rzecznikach patentowych (przedstawiciel wnioskodawcy: senator Krzysztof Kwiatkowski)*, opinia BEOS z 10 VIII 2025 r., BEOS-WPEiM-1600/25.

⁷ *Opinia w sprawie stwierdzenia czy senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o rzecznikach patentowych (przedstawiciel wnioskodawcy: senator Krzysztof Kwiatkowski) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a ust. 1 regulaminu Sejmu*, opinia BEOS z 20 VIII 2025 r., BEOS-WPEiM-1601/25.

⁸ https://uprp.gov.pl/sites/default/files/inline-files/Lista%20rzecznikow%20patentowych_2.html.

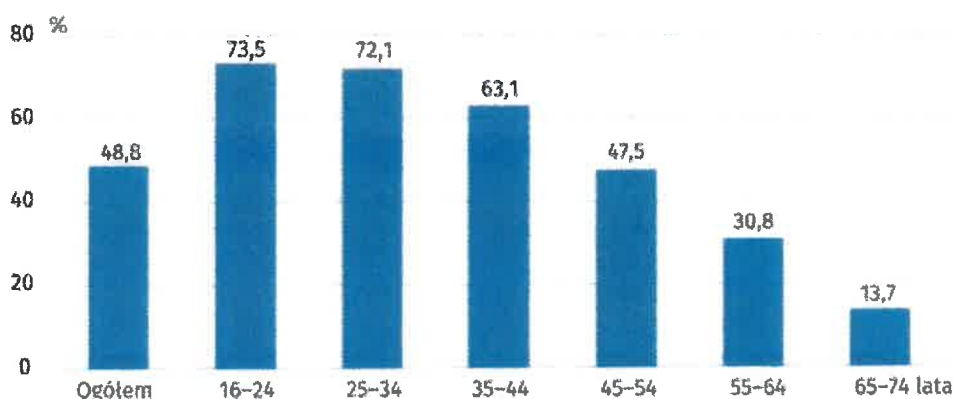
⁹ Informacja mailowa Departamentu Prawnego i Orzecznictwa Urzędu Patentowego z dnia 27 sierpnia 2025 r., udzielona w odpowiedzi na indywidualne zapytanie.

¹⁰ Senacki projekt ustawy o zmianie ustawy – o Rzecznikach Patentowych, Uzasadnienie, [https://orka.sejm.gov.pl/Druki10ka.nsf/Projekty/10-RPW-25943-2025/\\$file/10-RPW-25943-2025.pdf](https://orka.sejm.gov.pl/Druki10ka.nsf/Projekty/10-RPW-25943-2025/$file/10-RPW-25943-2025.pdf), s. 4.

kompetencje cyfrowe Polaków¹¹ (zróżnicowane ze względu na wiek – zob. wykres 1), można zakładać, że brak możliwości komunikowania się z instytucjami publicznymi za pośrednictwem systemu teleinformatycznego (w postaci portalu informacyjnego sądów powszechnych) będzie coraz bardziej utrudniać funkcjonowanie kolejnych roczników podejmujących pracę w zawodzie rzecznika patentowego, które jako domyślną formę komunikacji w większym stopniu przyjmować będą komunikację cyfrową¹².

Wykorzystanie narzędzi cyfrowych w praktyce zawodowej Polaków staje się coraz powszechniejszym zjawiskiem. Odsetek przedsiębiorstw zapewniających pracownikom zdalny dostęp do zasobów¹³ w ostatnich latach znacząco wzrósł – do ponad 88% w 2024 r. (z 67% w 2022 r.)¹⁴. Z tej perspektywy oczekiwanie, że także w zawodzie rzecznika patentowego będzie możliwość wykorzystywania takich narzędzi jest uzasadnione (w szczególności wobec umożliwienia tego innym pełnomocnikom zawodowym).

Wykres 1: Osoby posiadające podstawowe lub ponadpodstawowe umiejętności cyfrowe w podziale na grupy wiekowe

Źródło: Społeczeństwo informacyjne w Polsce w 2024 r. Informacja sygnałna, Główny Urząd Statystyczny,

https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5497/2/14/1/spoleczenstwo_informacyjne_w_polsce_w_2024_r..pdf, s. 3.

Poszerzenie zakresu gromadzonych danych o numer PESEL umożliwi dalszą cyfryzację, a w szczególności pozwoli na wprowadzenie w przyszłości cyfrowej

¹¹ Odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do internetu wynosi blisko 96%. Jest nieznacznie niższy na obszarach wiejskich i o niskim stopniu urbanizacji, ale nawet tam przekracza 95% – Społeczeństwo informacyjne w Polsce w 2024 r. Informacja sygnałna, Główny Urząd Statystyczny, https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5497/2/14/1/spoleczenstwo_informacyjne_w_polsce_w_2024_r..pdf, s. 1.

¹² Literatura naukowa posługuje się pojęciami *digital natives* („tubylcy technologiczni”) oraz *digital migrants* („migranci technologiczni”), które pokazują kontrast pomiędzy najmłodszymi pokoleniami, wychowanymi w czasach powszechnego dostępu do internetu i urządzeń cyfrowych, a pokoleniami starszymi, które choć zaadaptowały się do nowych sposobów komunikacji, to są także biegłe w używaniu starszych form porozumiewania się – Por. T.B. Creighton, *Digital Natives, Digital Immigrants, Digital Learners: An International Empirical Integrative Review of the Literature*, Education Leadership Review 1(19)/2018, https://www.icpel.org/uploads/1/5/6/2/15622000/elr_volume_19_1_fall_2018.pdf, s. 137-145.

¹³ Podstawowymi zasobami, do których dostęp zapewniany jest pracownikom, jest służbowa poczta elektroniczna, dokumentacja czy aplikacje – Społeczeństwo informacyjne w Polsce w 2024 r..., op. cit., s. 4.

¹⁴ Ibidem.

legitymacji rzecznika patentowego (jako elementu aplikacji mObywatel). Rozwiązanie takie jest obecnie dostępne dla innych pełnomocników zawodowych.

Dodatkowym skutkiem społecznym gromadzenia informacji o numerach PESEL rzeczników i aplikantów może być ułatwienie w egzekwowaniu odpowiedzialności przedstawicieli tego zawodu. W zależności od spełnienia przesłanek umożliwiających wykorzystanie tych danych przez Urząd Patentowy i Krajową Radę Rzeczników Patentowych instytucje te będą dysponowały dodatkową daną ułatwiającą m.in. identyfikację osoby, dochodzenie należności na drodze sądowej czy prowadzenie postępowań egzekucyjnych. W sytuacji, w której dotyczy to przedstawicieli zawodu zaufania publicznego, należy uznać to za zmianę pozytywną, która nie narusza prywatności rzeczników patentowych i aplikantów rzecznikowskich.

C. Konsultacje społeczne

W konsultacjach społecznych projektu złożono jedynie 6 ankiet. W jednym z komentarzy zauważono, że zmiana „(w)płynie na funkcjonowanie aplikacji mObywatel i COI, które w przyszłości będą miały obowiązek wprowadzenia cyfrowej wersji legitymacji rzecznika patentowego”¹⁵.

VII. Skutki gospodarcze projektowanej ustawy

Projekt nie generuje istotnych skutków gospodarczych w skali makroekonomicznej. Potencjalne korzyści mogą jednak wystąpić dla przedsiębiorców prowadzących kancelarie patentowe lub świadczących usługi w zakresie własności przemysłowej. W ich przypadku projekt może przyczynić się do obniżenia kosztów operacyjnych oraz poprawy rentowności działalności.

Zgodnie z założeniami projektu rzecznicy patentowi uzyskują dostęp do portalu informacyjnego, co usprawni realizację obowiązków pełnomocnika procesowego. Ułatwienie to może prowadzić do zwiększenia efektywności pracy i redukcji kosztów związanych z obsługą spraw patentowych.

Skala tego efektu pozostaje trudna do precyzyjnego oszacowania ze względu na zindywidualizowany charakter spraw prowadzonych przez rzeczników patentowych. W toku przeprowadzonych konsultacji społecznych nie zgłoszono uwag dotyczących wpływu projektu na gospodarkę.

VIII. Skutki projektowanej ustawy dla sektora finansów publicznych

W opinii Wnioskodawcy przedmiotowa ustawa nie będzie w sposób systemowy wpływała na sektor publiczny powodując zmiany po stronie dochodowej lub wydatkowej. Prace wynikające z konieczności dostosowania portalu informacyjnego, aby zawierał także numer PESEL rzeczników patentowych, mogą mieć marginalny wpływ na wydatki sektora publicznego. Uwzględniając zasadę proporcjonalności i fakt, że projekt ustawy procedowany jest w trybie tzw. szybkiej ścieżki legislacyjnej, zgodnie z art. 69 ust. 3 Regulaminu Senatu, Wnioskodawca nie oszacował tych kosztów.

¹⁵ ID ankiety: 43709.

Można uznać, że Wnioskodawca prawidłowo rozpoznał skutki finansowe projektowanego rozwiązania. Nie ma on istotnego znaczenia z punktu widzenia sektora finansów publicznych. Przedmiotowa ustawa wpływa jedynie w niewielkim stopniu na wydatki sektora publicznego. Trudno jednak te marginalne skutki oszacować.

W trakcie konsultacji społecznych nie zgłoszono uwag odnoszących się do skutków finansowych projektu.

IX. Inne skutki projektowanej ustawy

Nie zidentyfikowano innych skutków wejścia w życie projektowanej ustawy.

X. Zmiana obciążeń administracyjnych

Projekt nie zwiększa, co do zasady, obciążeń administracyjnych sektora finansów publicznych lub związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Z uwagi na fakt, że skutkiem wejścia w życie projektu ustawy będzie zwiększenie ilości danych gromadzonych w systemie teleinformatycznym przez Urząd Patentowy, zasadnym byłoby dokonanie przez Urząd Patentowy oceny stosowania odpowiednich zabezpieczeń (technicznych i organizacyjnych). Należy bowiem pamiętać, że zwiększenie zakresu gromadzonych danych o numer PESEL może zwiększać ryzyko naruszenia praw osób, których dane dotyczą w przypadku ich utraty.

XI. Konkluzje

1. Skutki prawne: Skutkiem prawnym wejścia w życie projektowanej ustawy będzie uzupełnienie (rozszerzenie) zakresu danych dotyczących rzeczników patentowych i aplikantów rzecznikowskich, gromadzonych w systemie teleinformatycznym, prowadzonym przez Urząd Patentowy, o numer PESEL. Skutkiem faktycznym (lecz mającym konsekwencje prawne) uzupełnienia zakresu danych dotyczących rzeczników patentowych i aplikantów o numer PESEL będzie umożliwienie zakładania rzecznikom patentowym kont w portalu informacyjnym i dokonywanie za pośrednictwem wskazanego systemu teleinformatycznego doręczeń pism sądowych do rzeczników patentowych.

Projekt ustawy nie nasuwa wątpliwości co do zgodności z EKPC.

2. Skutki społeczne: Dodanie numeru PESEL do danych gromadzonych na liście rzeczników patentowych i aplikantów rzecznikowskich umożliwi przedstawicielom tego zawodu korzystanie z portalu informacyjnego sądów powszechnych. W przyszłości zmiana ta pozwoli również na wprowadzenie cyfrowej legitymacji rzecznika patentowego (jako elementu aplikacji mObywatel). Proponowana regulacja dostosowuje praktykę wykonywania zawodu rzecznika do ogólnych przemian społecznych takich jak cyfryzacja obiegu informacji z instytucjami publicznymi oraz tworzenie cyfrowych dokumentów poświadczających tożsamość.

3. Skutki gospodarcze: Projekt nie generuje istotnych skutków gospodarczych w skali makroekonomicznej. W przypadku podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie świadczenia usług związanych z ochroną własności przemysłowej, w szczególności kancelarii patentowych, możliwe jest wystąpienie efektu redukcji kosztów operacyjnych. Zakres oraz skala tego zjawiska pozostają trudne do jednoznacznego określenia, z uwagi na zindywidualizowany charakter spraw prowadzonych przez rzeczników patentowych oraz różnorodność modeli biznesu funkcjonujących na rynku.

4. Skutki finansowe: Z punktu widzenia finansów publicznych projekt ma wąski obszar oddziaływania i tylko w marginalnym stopniu może wpływać na wydatki tego sektora.

5. Rozwiązania zagraniczne: Ze względu na charakter projektowanej zmiany, wynikającej z uwarunkowań o charakterze wewnętrzkrajowym, nie ma konieczności dokonania analizy porównawczej uwzględniającej rozwiązania stosowane w innych państwach.

Autorzy:

Konrad Kuszel, ekspert ds. legislacji (pkt I-III)

Justyna Branna, specjalista w Wydziale Oceny Skutków Regulacji (pkt IV, XI.5)

Ilona Szczepańska-Kulik, ekspert ds. legislacji (pkt V, X, XI.1)

prof. Krzysztof Wojtyczek, ekspert ds. legislacji (pkt V.2, XI.1.2)

Marcin Wróbel, specjalista ds. społecznych (pkt. VI, X, XI.2)

dr Marcin Klinowski, specjalista ds. systemu gospodarczego (pkt. VII, X, XI.3)

dr hab. Paweł Felis, specjalista ds. finansów publicznych (pkt. VIII, X, XI.4)

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik

/podpisano elektronicznie/